

Balatonlelle Város Önkormányzatának
folyóirata

Lellei Újság

2020. április XXIX. évf., 4. szám

Aranyosi Ervin: Miről szól a Húsvét?

„...Határozd el, kérlek – Mától szebben élek,
önmagam teremtek, s jövőmtől nem félek,
újra magam leszek, mihamint feltámadok,
s minden kihívásra méltó választ adok!”

Városunk önkormányzata
nevében kellemes húsvéti
ünnepeket kívánok minden
balatonlellei lakosnak!

Kenéz István polgármester

Tisztelt Balatonlelleiek! *2. old.*

COVID-19 tájékoztató *6. old.*

Jézus a Szabadító Király *12. old.*

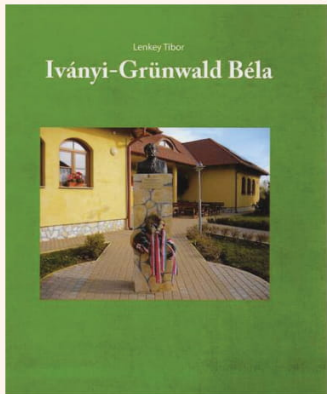
Nőnap a művelődési házban *14. old.*

Fotó: Greczi Krisztina

KÖNYVAJÁNLÓ

Iványi-Grünwald Béla

Száz évvel ezelőtt, közel húsz évig Balatonlellén alkotott tavasztól őszig Iványi-Grünwald Béla festőművész az akkori Kandó villában, Farkas Ferenc zeneszerző későbbi nyaralójában, a mai Köztársaság utcában (sajnos, a villa már nem áll). Elsősorban a Balatoni táj és környéke vonzotta; az itt élő emberek megörökítése mellett szoros kapcsolatot tartott Kunffy Lajos festőtársával is.

Honnét indult Iványi útja a festészetben? Grünwald Bélaként 1867. május 16-án született a Somogy megyei Somkőszéki községben, Siófoktól 8 km-re. Tanulmányait Székesfehérváron, Budapesten, majd a Mintarajz-iskolában folytatta. Később Münchenben Hackl professzornál, illetve Párizsban a Julian Akadémián tanult. Kapcsolatba került az európai festészet nagyjaival, de a magyarok elismert művészeivel is, akik szintén külföldet járták, mint Munkácsy Mihály, Csók István, Ferenczy Károly, Hollósy Simon. Utóbbi társaival egyik alapítója lett a Nagybányai Művésztelepnek, ahol jelentős sikereket értek el. Családjá Somból Iván községbe költözött, de festőnk nem töltött el itt egyszerre sok időt, de megkedvelte e tájat. Tisztelete jeléül kérte a Magyar Királyi Belügyminisztériumtól az Iványi előnév viselését, melyre 1929-ben engedélyt kapott. Mindig újat akaró természete és festészetének változásai miatt Kada Elek kecskeméti polgármester hívására megalapította a Kecskeméti Művésztelepet. Élete során bejárta Európát, de volt Egyiptomban is, mindenütt elismerést szerzett munkáival. Számos kitüntetés birtokosa volt, mint a Corvin Koszorú (1930), illetve a Fraknoi-féle római ösztöndíj, illetve 1915-ben a nagy Állami Aranyérmét kapta meg. Bronzérmét nyert Párizsban és St. Louisban. Barcelonában a világkiállítás nemzetközi nagy aranyérmét kapta meg. Magas olasz állami kitüntetéssel is rendelkezett. Alapító tagja volt a Nemzeti Szalonnak, alelnöke a Művészháznak, alapító tagja a Szinyei Merse Társaságnak. Nagybányán 1899-ben házasságot kötött Bilcz Irénnel, melyből 1902-ben született Béla fiuk, aki később ifj. dr. Iványi-Grünwald Béla néven híres történész lett. Életének utolsó két évtizedében visszatért szülőmegyéjébe, Somogyba, elsősorban Balatonlellére, a Balaton partjára. Itt lett rosszul, Balatonfüredre vitték, majd Budapestre, s itt halt meg 1940. szeptember 24-én. A Fiumei úti sírkert művész parcellájában nyugszik. Somban, szülőfalujában 1998-ban emléktáblát állítottunk, 2004-től létrehoztuk a Nemzetközi Iványi-Grünwald Béla Képzőművész Alkotótáborát erdélyi, Kárpát-aljai és magyar művészeknek. 2007-ben Emlékszóbat létesítettünk és felavattuk új síremlékét Budapesten. 2017. szeptember 24-én Somban bronz mellszobrát állítottuk fel. Emlékét kegyelettel őrizzük! Életét sok ellentmondás, pontatlanság kísérte: vitatott volt mikor és hol született, Apjának mi volt a foglalkozása, hol és meddig élték, mikor kötött házasságot, mi lett családjának a sorsa?! Akit részletesen érdekel az igazság, az mindezekre választ kap **Lenkey Tibor: Iványi-Grünwald Béla** című könyvéből, illetve www.lenkeytibor.hu honlapról.

Balatonlelle városa a Móló sétány mellett emléktáblával tisztelt meg a nagy festő emlékének.

Lenkey Tibor, helytörténész, címzetes polgármester

JELES NAPOK

Április 2. A gyermekkönyvek nemzetközi napja: Ezt az emléknapot 1967 óta tartják világszerte, Hans Christian Andersen dán meseíró születésnapján. A Gyermekkönyvek Nemzeti Tanácsa által szervezett ünnep célja, hogy a fiatalok megszeressék az olvasást. Minden évben más-más ország vállalja az események megrendezését. Magyarország 2001-ben szervezte a központi rendezvényeket.

Április 7. Az egészség világnapja: 1948. április 7-én ezen a napon kezdte meg az ENSZ intézményeként az Egészségügyi Világszervezet (WHO) a működését. A szervezet feladata a nemzetközi egészségügyi munka irányítása és összehangolása, valamint a világvjárványok elleni küzdelem. Az emléknap célja az, hogy felhívja az emberek figyelmét az egészség megőrzésének fontosságára. Azt hiszem, ez a nap ritkán kell, hogy olyan hangsúlyos legyen, mint ezekben a hetekben és hónapokban.

Április 11. A magyar költészet napja: 1964 óta ezen a napon, József Attila születésnapján ünnepeljük a magyar költőket. Ebből az alkalomból versmondó versenyeket, irodalmi esteket tartanak, klasszikus és kortárs költők műveiből. A környék egyik legrangosabb szavalóversenyét is április 11-én (vagy ahhoz legközelebbi munkanapon) rendezik Balatonszárszón, ahol a lellei iskola tanulói általában igen ügyesen szerepelnek. Érdekeség, hogy a magyar irodalom egy másik ismert szerzője, Márai Sándor is április 11-én született.

Április 11. A Parkinson-kór világnapja: 1765. április 11-én született James Parkinson angol orvos és természettudós. Ő volt az, aki 1817-ben elsőként foglalta össze a kór klinikai tüneteit. Ezért 1997-ben ezt a napot választották a betegség világnapjává. Jelenleg világszerte ez a második leggyakoribb degeneratív idegrendszeri betegség. Magyarországon az ezzel a betegséggel küzdők száma kb. harmincezerre tehető.

Április 12. Az űrhajózás világnapja: Az emléknap apropója, hogy az első, embert szállító űrhajó, a Vosztok-1 Jurij Gagarin orosz űrhajóssal a fedélzetén, 1961. április 12-én elérte a világűr. Ide kapcsolódó érdekesség, hogy az egyetlen magyar űrhajós, Farkas Bertalan 1980-ban járt az űrben.

Április 16. A holokauszt magyar áldozatainak emléknapja: az Országgyűlés 2000-ben hozott döntést arról (vagyis éppen húsz évvel ezelőtt), hogy 2001-től minden év április 16-án megemlékeznek a holokauszt napjáról. Azért ekkor, mert 1944-ben ezen a napon kezdték meg Kárpátalján a magyar zsidóság gettóba gyűjtését, hogy aztán deportálják őket. Az áldozatok számáról igen eltérő statisztikákat találunk. Nagyából elfogadott, hogy a magyarországi holokauszt áldozatainak száma kb. 500.000 fő, még világszinten kb. 6.000.000 fő.

Április 18. Műemlékvédelmi világnap: 1984-ben tartották meg ezt a napot az ICOMOS (Műemlék és Műemlékhelyszínek Nemzetközi Tanácsa) kezdeményezésére. Az ICOMOS az UNESCO egyik szervezete, amelynek célja, hogy felhívja a figyelmet a műemlékvédelem fontosságára. Egyik társszervezete a Világörökség Bizottság, amely 1987-ben fogadott először magyar helyszíneket, pl. Hollókő, Duna-part, Budai Várnegyed.

Április 22. A Föld napja: Az ötlet egy amerikai egyetemistától (Denis Hayes) származik, aki 1970. április 22-én mozgalmat indított a Föld védelmében. Először 25 millió amerikai állt a mozgalom mögé, mára szinte az egész világ. Hayes megalapította az Earth Day Networkot (Föld napja hálózat). A cél, hogy tiltakozó akciókkal hívják fel a figyelmet a környezetvédelem fontosságára. Magyarország 1990-ben kapcsolódott be ebbe a mozgalomba.

Április 29. A tánc világnapja: Ezt a világnapot 1982-ben hozta létre a Nemzetközi Táncbizottság egy 18. századi francia balett-táncos tiszteletére. A nap céljai közé tartozik a tánc és a mozgás népszerűsítése, illetve elérni azt, hogy a tánc bekerüljön a különböző országok oktatási rendszerébe az általános iskolától az egyetemig.

Április 30. Méhek napja Magyarországon: A Magyar Méhészek Egyesületének kezdeményezésére 1994 óta létezik ez az emléknap. Ez időtájt (április vége) indul el a nagy nyüzsgés a kaptárakban. A cél, felhívni a figyelmet a mézfogyasztás fontosságára, amely Magyarországon nagyon alacsony az európai uniós átlaghoz képest.